

РОЗДІЛ 2

Фінеас Сміт — син тітоньки Анджеліни. Насправді вона мені не тітка. Вона — найкраща подруга моєї матері, з дитинства й дотепер, а ще — сусідка. Наші мами одночасно завагітніли й разом пройшли крізь ті весну й літо багато-багато років тому. Моя благопристойна мама на той час уже рік була заміжня за своїм інститутським коханням, і фотографіями з весілля були завішані всі стіни їхнього дому з окремим двориком. Мого тата ніколи не було... немає поряд. Усе через роботу. Проте матір цим особливо не переймалася. Вона мала Анджеліну. Тітонька Анджеліна завагітніла від коханця. Той уже був одруженим, багатим і надто старим для неї. А ще відмовився визнати, що дитина від нього. Дійшло до суду, який через кілька тижнів після появи на світ Фінеаса змусив його батька зробити ДНК-тест. Відтак чоловіку довелося розщедритися і купити тітоньці Анджеліні окремий дім по сусідству з моєю матір'ю та виписувати щомісяця чек, який натомість дозволяв йому протягом наступних тридцяти днів удавати, що ні її, ні дитини не існує.

Мама не працювала, а тітонька Анджеліна викладала образотворче мистецтво в початковій школі імені Воґта, через дорогу від батьківського двоповерхового особняка, тож у їхньому розпорядженні було ціле літо. Вони розповідали, що того літа, літа їхніх вагітностей, тітонька Анджеліна вже з великим, важким і гострим животом, який наче вказував

напрямок руху, покидала свій дім на Чарч-стріт і заходила до нашого просторого будинку у вікторіанському стилі на Елізабет-стріт. Тут вони могли провести хоч цілий день, просто сидячи на ганку заднього дворика й закинувши на поруччя ноги, попивати лимонад або холодний чай і повертатися в дім лише після обіду, щоб подивитися чергову серію «Я люблю Люсі». Жінки сиділи так близько одна до одної, що ми з Фінні могли штовхатися, мов справжні близнята.

Ех, скільки ж планів вони задумували для нас того літа!

Першим народився Фінеас. Двадцять першого вересня. Через тиждень, ніби засумувавши, що мене більше ніхто не штовхає, з'явилася я.

З настанням вересня люди полюбляють виголошувати, що їхня улюблена пора року — осінь. У якийсь інший місяць такого від них не почуєш. Проте вони забувають, що вересень, по суті, ще літній. У Сент-Луїсі це мало би бути очевидним. Листя досі зелене, погода починає змінюватися лише наприкінці жовтня, коли всі втомлюються від осені й подумки вже готуються до Різдва. Вони ніколи не зупиняються, ніколи навіть не намагаються помилуватися тим, що мають зараз.

На честь осені мама назвала мене Отем. Люди часто кажуть: «Яке ж гарне ім'я!», проте потім воно вислизає від них, не дозволивши сповна відчувати весь той сенс, який несе в собі: відтінки червоного, зміни, смерть.

Фінеас зрозумів моє ім'я раніше за мене. Бо в моєму імені було те, чого не було в його: асоціації, сенс, історія. Мене дуже здивувало його розчарування, коли наприкінці четвертого класу він шукав своє ім'я у каталогах дитячих імен і щоразу натрапляв на різні трактування його походження: змія, слово з нубійської мови, оракул, слово зі староеврейської,

арабської, невідомого походження. Моє ж мало чітке значення. У ньому не треба було копирсатися. У ньому неможливо було щось знайти. Я вважала, якщо походження імені невідоме або його значення не з'ясоване, це зовсім не причина розчаровуватися. Я просто не розуміла, що хлопчик без справжнього батька чіпляється за будь-який натяк на своє походження, на своє ество.

Загалом за всі ті роки накопичилося стільки всього, чого я в ньому не розуміла, проте, звісно, звісно, звісно, звісно, зараз тлумачу все зовсім інакше.

Ми зростали у Фергюсоні, містечку поблизу Сент-Луїса, у якому є безліч вікторіанських особняків, старих цегляних церков і мальовничих крамничок у центрі, що передавалися у спадок впродовж багатьох поколінь. Гадаю, таке дитинство можна назвати щасливим.

Я була вередливою і не такою, як усі, тож не дружила ні з ким, окрім Фінні. Натомість він міг би мати стільки друзів, скільки захоче, бо ж і спорт йому давався, і диваком його важко було назвати. Він був милим та скромним. Усі його любили. Дівчата за ним сохнули, хлопці саме його кликали першим із собою в спортзал. Вчителі ж знали, що можуть покластися на Фінні, якщо хочуть почути правильну відповідь.

Я натомість цікавилася судовим процесом над салемськими відьмами, на уроках читала книжки під партою, ніколи не доїдала той кутик сандвіча, що зі скоринкою, і вірила, що таємниця качкодзьобів пов'язана з урядовою змовою. Я не вміла робити «колесо», не знала, як буцати, кидати чи ловити будь-який тип м'ячів. У третьому класі заявила всім, що відтепер буду феміністкою. Під час «Тижня професії» у п'ятому я розповіла однокласникам і вчительці, що маю чітку кар'єрну мету: переїхати до Нью-Йорка, вбиратися у чорні

водолазки й просиджувати цілі дні в кав'ярнях за снуванням глибоких думок і вигадуванням історій.

Оговтавшись від заціпеніння, місис Моргансен підписала мій усміхнений поляроїдний портрет «Вільна письменниця» й прикріпила його на дошці в компанії майбутніх учителів і зірок футболу. Після короткого обговорення до мене таки дійшло, що вона вибрала доволі доречний варіант. Гадаю, вчителька й сама зраділа, підшукавши для мене щось підхоже, хоча інколи до мене навідується думка, що вона навряд чи так старалася б, якби я була не просто дивакуватою, але й страшенькою.

Бо скільки себе пам'ятаю, люди завжди називали мене красунею. Насамперед дорослі, а не мої однолітки. Вони говорили так при зустрічі або ж перешіптувалися про це, коли думали, що я не чую.

Зрештою, незабаром це стало для мене таким самим очевидним фактом, як те, що моє друге ім'я Роуз чи що я шульга: я була красивою.

Особисто мені від того не було жодної користі.

Натомість дорослі вважали, що вона є або принаймні мала би бути.

Проте в дитинстві моя врода дарувала більше задоволення їм, аніж мені.

Діти дали мені іншу характеристику, яку я мусила прийняти: я була *дивна*.

Я не намагалася поводитися незвичайно й ненавиділа, що мене такою вважають. Здавалося, ніби я народилася без здатності розрізняти, що в моїх словах чи вчинках дивне, а що — ні, й потрапила в пастку, де змушена просто бути такою, якою є. Тож слово «красуня» пробуджувало в мені хіба співчуття.

Фінні завжди був мені відданий; він висміював кожного, хто смів мене цькувати, ганив усякого, хто з мене глузував, і завжди брав мене першою до своєї команди.

Усі розуміли, що я належала Фінні, а він — мені. Одно-класники вважали такі стосунки химерними, проте приймали нас і переважно давали мені спокій. Я ж була щаслива. У мене був Фінні.

Ми майже не розлучалися. На канікулах я сідала на вершині пагорба й читала, поки Фінні з хлопцями грав у кикбол на майданчику в долині. Усі групові проекти ми виконували разом. Разом поверталися додому й полювали на ласощі під час Гелловіну. Домашні завдання робили пліч-о-пліч у мене за кухонним столом. Оскільки тата постійно не було вдома, наші Мамусі часто запрошували одна одну на вечерю. Ми могли провести тиждень, розлучаючись із Фінні лише на час сну, та й то кожен засинав у своєму ліжку з думкою, що насправді ми зовсім поряд.

У спогадах про дитинство насамперед панує літо. Бачу сонячних зайчиків і зелене листя. Ми з Фінні ховаємося під кущами чи в затінку дерев. Восени в нас дії народження, спільні прогулянки до школи й насолода золотими барвами. Різдво вони з матір'ю зустрічають у нас. Мій тато обдаровує нас своєю присутністю. Його тато надсилає подарунок. Дорогий і незбагнений водночас. Набір юного хіміка. Виготовлені на замовлення ключки для гольфу. Фінні знизує плечима й відкладає ті подарунки. Зима — пора білих відтінків і змерзлих рук у кишнях. Катаємося на санчатах або ж залишаємося вдома. Весна замальовує все у блідо-зелені відтінки, коли я сиджу на трибунах, спостерігаючи за грою Фінні у футбол.

Той час залишиться в моїх спогадах як період «До».

РОЗДІЛ 3

Підходжу до автобусної зупинки. З плеча звисає торбинка з книжками. На зупинці вже гуртується кілька підлітків, хоча ніхто не виказує, що когось знає. Опускаю погляд на тротуар. Мої кеди помальовані балончиком у срібний колір, волосся й нігті — чорні. Займаю місце скраю, тримаючись осторонь гурту. Усі мовчать.

Зупинка розташована на самому вершечку пагорба на Дарст-роуд. Ми з Фінні полюбляли мчати з нього на велосипедах. Я завжди лякалася. Фінні — ніколи.

Роздивляюся інших дітей на зупинці, хоча й удаю, ніби цього не роблю. Нас семеро. Декого з них знаю із середньої чи початкової школи. Декого не знаю.

То мій перший день у старших класах.

Знову опускаю погляд і вивчаю потріпану облямівку чорної сукні. Мереживо обрізала манікюрними ножичками ще минулого тижня.

Мама каже, що я можу одягатися, як мені заманеться, лише за умови, що мої оцінки залишатимуться на тому ж рівні. Очевидно, вона досі не зрозуміла, що я точно не стану загальною улюбленицею за цей навчальний рік.

В останній день перед канікулами ми із Сашею пішли в магазин косметики підібрати собі фарбу до волосся. Вона

хотіла пофарбувати мене в червоний колір, щоб личило до мого імені. Ідея здалася мені дурнуватою, але я змовчала. Після остаточного розриву з Клікою у мене не залишилося подруг, взагалі не лишилося друзів.

— Привіт! — озивається хтось. Усі підводять погляди. До нас приєднався Фінні: високий блондин, доглянутий достатньо, щоб опинитися на обкладинці модного глянце. Усі знову відводять погляди.

— Привіт! — чую голос якоїсь дівчини. Вона десь позаду, тож я її не бачу. Це я мала б відповісти на вітання Фінні, проте зараз надто нервуюся, щоб говорити.

* * *

Минулого вечора в нього вдома Мамусі влаштували «барбекю на честь завершення літа». Поки вони смажили м'ясо, я сиділа на ганку, спостерігаючи, як Фінні лупить футбольним м'ячем об паркан.

У голові крутилася ідея короткого оповідання, яке почала писати напередодні. То була моя перша проба пера в жанрі готичної прози.

Я задумала дуже драматичну кінцівку, а поки спостерігала за грою, міркувала над подробицями нещастя своєї героїні. Коли нас попросили принести картонні тарілки, він до мене заговорив:

— То навіть ти пофарбувала волосся? — запитав Фінні.

— Сама не знаю, — відповіла я.

Якби хтось поцікавився, чому ми з Фінні більше не друзі, я б відповіла, що це сталося якимось випадково. Наші Мамусі стверджували б, що ми просто вирости й у нас за останні роки з'явилися різні інтереси. Що відповів би Фінні, я не знаю.

У початковій школі нашу дружбу вважали дивацтвом. У середній усіх бентежило, що ми дружимо, тож на початках при зустрічі з іншими нам щоразу доводилося виправдовуватися, проте згодом ми майже не бачилися й пояснювати щось мусили все рідше і рідше.

За дивною примхою долі моя дивакуватість стала родзинкою, яка зробила мене однією з найпопулярніших дівчат першого семестру сьомого класу. Ми з подругами називали себе Клікою. Щодня разом обідали, а потім гуртом ходили до вбиральні, щоб причесатися. Щотижня фарбували нігті в однаковий колір. У нас були секретні прізвиська і браслетики дружби. Я звикла, що мною захоплюються, звикла мати багато подруг. Так, у період із позначкою «До» у мене завжди був Фінні, проте зараз я насолоджувалася новим статусом, упивалася ним так, ніби відчувала спрагу багато років.

Фінні подружився з групою дещо пришелепуватих, проте не повністю відстійних хлопців. Я щоразу махала йому при зустрічі. Він махав у відповідь.

Ми відвідували різні уроки. Відповідно, мали різні домашні завдання. Через кілька тижнів ми більше не виконували разом домашку, тож тепер бачилися ще менше. Популярність відбирала чимало часу.

Після школи дівчата запрошували до себе на фільми, а там часом робили одна одній зачіски. На вихідних ми ходили на закупи.

Коли бачила Фінні, у нас більше не було тем для розмов. Кожна така зустріч, проведена в тиші, ставала ще однією цеглинкою у стіні, яка невпинно зростала між нами.

Якось само по собі сталося, що ми більше не товаришували.

То не був свідомий вибір. Точніше — не зовсім.